

Betreft	Bestemmingsplan woningbouw te Hegelsom Verkennend flora- en faunaonderzoek
Ons kenmerk	HOT410/WL
Datum	23 maart 2015
Behandeld door	R. Janssen

1 Inleiding

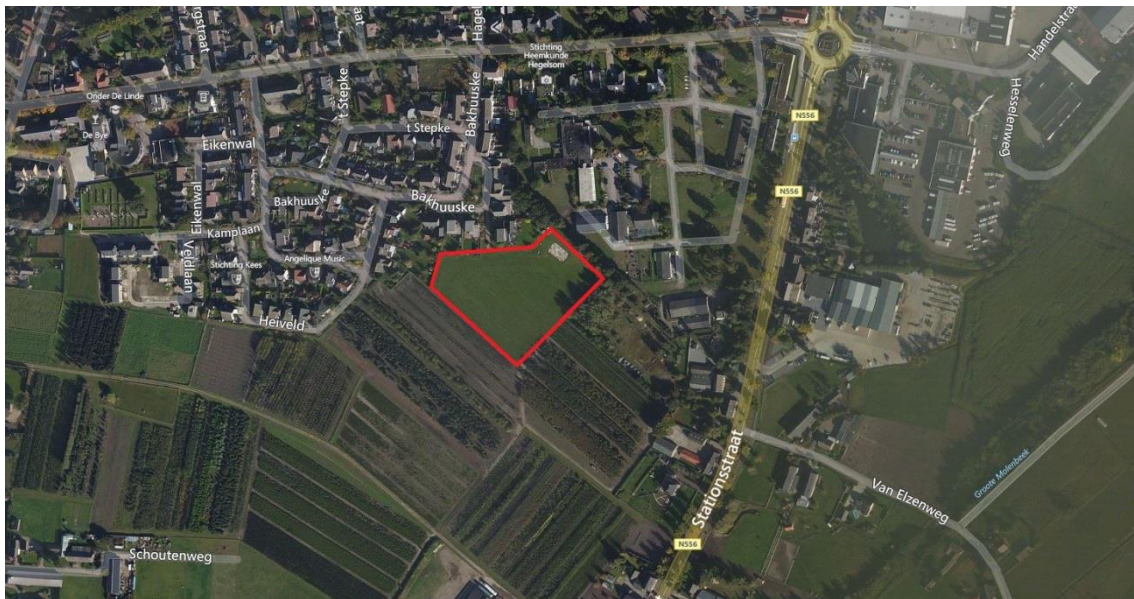
Bouwbedrijf Linders is voornemens een aantal woningen te realiseren ten zuidoosten van het dorp Hegelsom in de gemeente Horst aan de Maas. Om het woningbouwplan planologisch-juridisch mogelijk te maken, is het noodzakelijk het vigerende bestemmingsplan te herzien. Ten behoeve van de bestemmingswijziging is een verkennend flora- en faunaonderzoek uitgevoerd.

Door middel van een verkennend flora- en faunaonderzoek wordt beoordeeld of de groene wet- en regelgeving (Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998, overige gebiedsbescherming) de uitvoering van het project in de weg kan staan. Indien dit het geval is, wordt aangegeven, welke vervolgstappen noodzakelijk zijn om het project doorgang te kunnen laten vinden.

2 Projectgegevens

Om tot een goede afronding van de kern Hegelsom te komen, wordt op een logische wijze aangesloten op het bestaande woongebied. Binnen het plangebied worden woonhuizen gerealiseerd, die passen bij een dorps- en landelijke uitstraling. Het plangebied bestaat momenteel uit grasland (zie ook afbeelding 1). Aan de noordzijde van het plangebied bevindt zich de bebouwde kom van Hegelsom. Ten zuiden van het plangebied zijn akkers aanwezig. Aan de oostelijke hoek van het plangebied is een klein bosje met bomen als eik en spar en een schaarse ondergroei van o.a. braam en hazelaar. Voor een klein gedeelte is de bodem van het plangebied uitgegraven en met zeil belegd. Het lijkt er op dat dit deel in de winter wordt gebruikt als schaatsbaan. In afbeelding 2 is een impressie van het plangebied weergegeven.

Afbeelding 1: Ligging van het plangebied (rood omlijnd) (bron luchtfoto: Bing Kaarten).

Afbeelding 2: Impressie van het plangebied (foto's: Kragten).

3 Beschermden soorten

Kort wordt ingegaan op de wetgeving ten aanzien van planten- en diersoorten in Nederland. Daarna wordt aangegeven welke beschermde soorten in het plangebied voorkomen, dan wel te verwachten zijn.

3.1 Flora- en faunawet

De bescherming van zowel inheemse als uitheemse, in het wild levende dier- en plantensoorten is vastgelegd in de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet bevat een algemeen (passief) beschermingsregime voor aangewezen planten- en diersoorten. Daarnaast zijn in de Flora- en faunawet beschermde leefgebieden aangewezen voor de instandhouding van beschermde soorten. De Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn zijn in onze nationale Flora- en faunawet geïmplementeerd.

Wat betreft de flora is het verboden om beschermde soorten uit te steken, te vernielen, te beschadigen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8 Flora- en faunawet). Ten aanzien van de fauna geldt dat het verboden is beschermde dieren in hun natuurlijke leefomgeving te doden of te verwonden, opzettelijk te verontrusten of voortplantingsplaatsen (bijvoorbeeld nesten) te verstoren, te beschadigen of weg te nemen (artikel 9 t/m 13 Flora- en faunawet).

Voor het verrichten van ingrepen die een nadelig effect hebben op beschermde flora en fauna is in principe een ontheffing ex. Artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. In het Besluit van 10 september 2004 (AMvB artikel 75) wordt onderscheid gemaakt in de algemeenheid van soorten en de noodzaak tot ontheffingsaanvraag. De beschermde soorten zijn hiertoe ingedeeld in een drietal categorieën (tabellen):

1. Algemeen beschermde soorten.
2. 'Overige' soorten.
3. Streng beschermde soorten: Soorten van bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn, soorten van bijlage I van de AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet, en alle vogelsoorten.

Bij ruimtelijke inrichting en ontwikkeling, zoals de voorgenomen ingrepen in het plangebied kunnen worden geclassificeerd, is voor algemeen beschermde soorten geen ontheffing van de Flora- en faunawet nodig.

Ook voor overige soorten hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden, mits gewerkt kan worden conform een door de Minister van LNV (EL&I) goedgekeurde gedragscode.

Voor streng beschermde soorten zal altijd een ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd moeten worden, wanneer deze negatieve effecten dreigen te ondervinden van de voorgenomen ingreep.

Hierbij geldt echter dat voor vogelsoorten en voor soorten die zijn opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn, geen ontheffing kan worden verleend voor het optreden van negatieve effecten als gevolg van ruimtelijke ontwikkeling. Er is voor deze groep van soorten alleen een ontheffing mogelijk voor belangen die zijn vermeld in de Europese Vogelrichtlijn, dan wel Habitatrichtlijn. Negatieve effecten bij ruimtelijke ingrepen dienen derhalve geheel voorkomen te worden.

Aanvullend geldt voor vogels dat bij vaststelling van de gedragscode voor de bouw- en ontwikkelingssector in 2009 tevens een lijst is vastgesteld met vogelsoorten waarvan het nest gedurende het gehele jaar beschermd is. Het betreft een lijst met circa tachtig soorten. Voor het merendeel van deze soorten geldt dat bij het verloren gaan van een nest middels een omgevingsscan aangetoond dient te worden dat de soort in de directe omgeving geschikt biotoop voor een nieuw nest kan vinden. Is dat het geval, dan kan de ingreep doorgang vinden. Voor een klein deel van de soorten geldt dat het nest strikt beschermd is. Bij het verloren gaan van een nestplaats dient een nieuwe (kunstmatige) nestplaats aangeboden te worden, zodat de vaste rust- en verblijfplaats behouden blijft in de directe omgeving.

3.2 Beschermden soorten binnen het plangebied

Om een eerste indruk te verkrijgen van de aanwezige natuurwaarden in en nabij het plangebied, is een literatuuronderzoek uitgevoerd. Daarbij is www.telmeel.nl geraadpleegd. Vervolgens is een veldbezoek gebracht aan het plangebied.

3.2.1 *Telmee.nl*

De website www.telmee.nl is opgezet door landelijke Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's), samenwerkend in de koepelorganisatie Veldonderzoek Flora en Fauna (VOFF). De PGO's zijn natuurorganisaties of -bureaus die zich op diverse manieren bezig houden met de inventarisatie van soorten in Nederland, zoals onder andere SOVON Vogelonderzoek Nederland en de Zoogdierverseniging. Naast deze PGO's is het voor iedereen mogelijk waarnemingen door te geven aan de site. De waarnemingen worden op de site weergegeven op een interactieve kaart. De ingevoerde gegevens vanaf 1 januari 2010 (maximaal vijf jaar) zijn geraadpleegd voor deze inventarisatie-eenheid.

Aan de hand van de verspreidingsgegevens op www.telmee.nl worden in of nabij het plangebied enkele strenger beschermde soorten verwacht (tabel 2 en/of 3, AMvB artikel 75 Flora- en faunawet). Deze soorten zijn weergegeven in tabel 1. Opgemerkt dient te worden dat de website www.telmee.nl de verspreidingsgegevens weergeeft in vijf-kilometer hokken. In tabel 1 zijn derhalve diverse soorten opgenomen die hoogstwaarschijnlijk waargenomen zijn in omliggende natuurgebieden en niet in de omgeving van het plangebied. Of de in tabel 1 opgenomen soorten binnen het plangebied kunnen worden verwacht, wordt behandeld in paragraaf 3.3.2.

Tabel 1: Gemelde waargenomen beschermde soorten in de nabijheid van het plangebied op de website www.telmee.nl (2010-2015).

		Beschermingsregime*		
Soortnaam Nederlands	Soortnaam wetenschappelijk	FF	RL	VN
Vaatplanten				
Rietorchis	<i>Dactylorhiza majalis praetermissa</i>	2	-	-
Steenanjer	<i>Dianthus deltooides</i>	2	KW	-
Wilde marjolein	<i>Origanum vulgare</i>	2	-	-
Vogels				
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	3/VR	-	4
Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	3/VR	-	2
Huismus	<i>Passer domesticus</i>	3/VR	GE	2
Kerkuil	<i>Tyto alba</i>	3/VR	KW	3
Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	3/VR	-	4
Steenuil	<i>Athene noctua</i>	3/VR	GE	1
Zoogdieren				
Bever	<i>Castor fiber</i>	3/HR	GE	-
Steenmarter	<i>Martes foina</i>	2	-	-

* FF = Flora- en faunawet: 1 = 'algemeen beschermde soort'; 2 = 'overige' soort; 3 = streng beschermde soort.

RL = Rode Lijst van Nederland: GE = gevoelig; KW = kwetsbaar.

VN = soort met vaste nestplaats.

3.2.2 *Veldbezoek*

Het verkennend veldbezoek heeft plaatsgevonden op 23 maart 2015 en is uitgevoerd door de heer R.P.J. Janssen van Kragten. Tijdens het veldbezoek zijn de binnen het plangebied en in de directe omgeving aanwezige biotopen geïnventariseerd. Eventuele waarnemingen van beschermde planten- en diersoorten zijn genoteerd. Daarnaast is de waarschijnlijke aanwezigheid van beschermde soorten beoordeeld aan de hand van de aanwezige terreinkenmerken.

Het veldbezoek is uitgevoerd in het vroege voorjaar, waardoor plantensoorten nog niet tot bloei zijn gekomen. Aan de hand van de aangetroffen biotopen binnen het plangebied kan wel een inschatting gemaakt worden van de te verwachten beschermde plantensoorten.

Het plangebied bestaat volledig uit grasland dat regelmatig gemaaid wordt. Ten noorden van het plangebied is de bebouwde kom van Hegelsom gelegen en ten zuiden bevindt zich akkerland. Vanwege het intensieve beheer van het grasland komen binnen het plangebied enkel algemeen voorkomende plantensoorten als grote brandnetel, paardenbloem, paarse dovenetel, ridderzuring en zachte ooievaarsbek voor. Het grasland is voor een klein deel uitgegraven en dient in de winter als schaatsbaan. Vanwege de met zeil belegde bodem komt in dit uitgegraven deel geen vegetatie voor.

Tijdens het veldbezoek werden de volgende vogelsoorten (tabel 3, AMvB artikel 75) overvliegend waargenomen: Kauw, merel en zwarte kraai. Tevens werd een tweetal patrijzen waargenomen op de nabijgelegen akkers. Binnen het plangebied is hoger opgaande vegetatie afwezig. Het grasland was tijdens het veldbezoek kort gemaaid en is daardoor ongeschikt als broedbiotoop voor vogels. Indien verruiging optreedt binnen het plangebied wordt het plangebied wel geschikt voor vogelsoorten als patrijzen, die tijdens het broedseizoen (globaal van half maart tot half juli) graag in verruigde akkers en graslanden broedt. Jaarrond beschermde nesten zijn niet aangetroffen binnen en in de omgeving van het plangebied. Het voorkomen van de in de literatuur genoemde vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest wordt vanwege de afwezigheid van geschikte nestplaatsen en het intensieve beheer binnen het plangebied ook niet verwacht.

Het plangebied biedt daarnaast geschikt leefgebied voor algemeen voorkomende zoogdiersoorten (tabel 1, AMvB artikel 75) zoals mol en diverse muizensoorten. Strenger beschermde zoogdiersoorten zoals bever en steenmarter (tabel 2 en 3, AMvB artikel 75) worden, vanwege de lage diversiteit aan biotopen en het intensieve beheer, niet verwacht binnen het plangebied. Gezien de afwezigheid van bebouwing of bomen kan tevens uitgesloten worden dat vleermuizen een verblijfplaats of vaste vliegroute binnen het plangebied hebben.

Tot slot is het mogelijk dat zwervende amfibieën (tabel 1, AMvB artikel 75) incidenteel gebruik maken van het plangebied als landhabitat. Doordat geschikte wateren afwezig zijn, wordt niet verwacht dat deze amfibieën van het plangebied gebruik maken als voortplantingshabitat.

Overige beschermde soorten worden niet verwacht binnen het intensief in gebruik zijnde plangebied.

4 Gebiedsbescherming

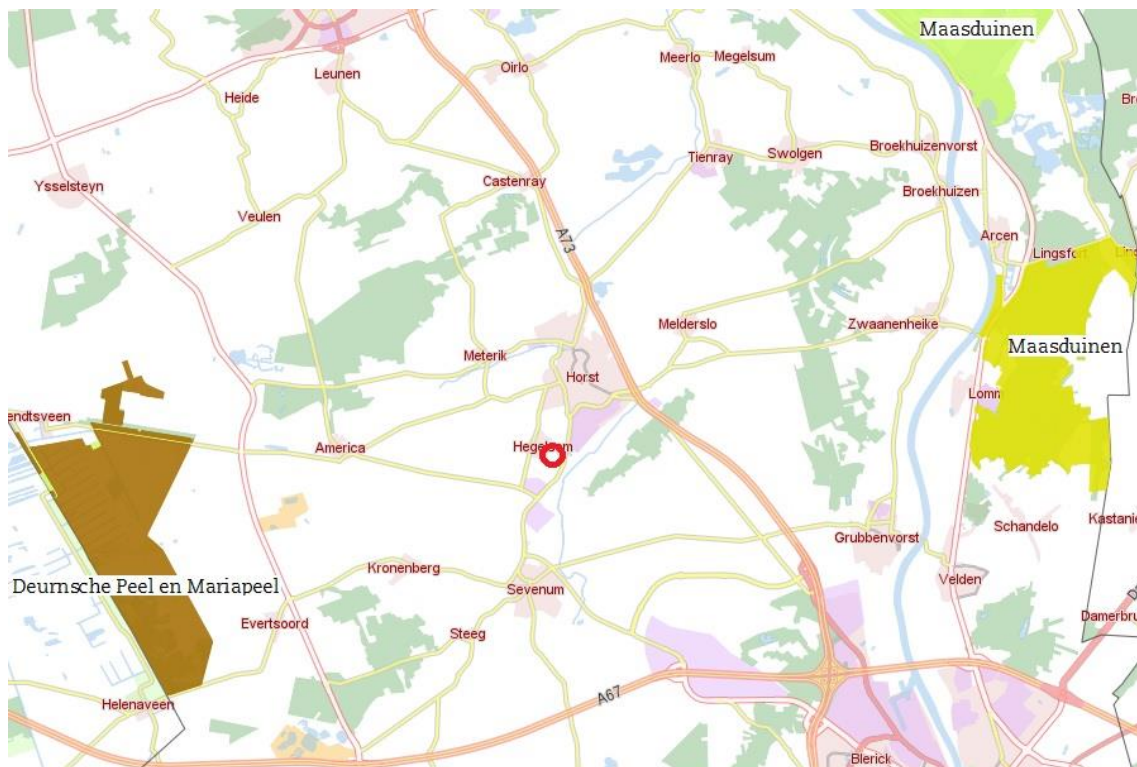
De Nederlandse overheid heeft de bescherming van bijzondere en waardevolle natuurgebieden vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 en in de instelling van de Ecologische Hoofdstructuur. Tevens hebben ook de Provincies gebieden aangewezen die bescherming genieten vanuit natuuroogpunt. Zij zijn immers belast met de gedetailleerde uitwerking van de Ecologische Hoofdstructuur.

4.1 Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 richt zich op beheer, herstel en bescherming van de Natura2000-gebieden (Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijngebieden). Ter bescherming van de natuurwaarden waarvoor de verschillende Natura2000-gebieden zijn aangewezen, mogen projecten die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een significant verstrend effect hebben op soorten, niet worden uitgevoerd zonder een vergunning. Hierbij is van belang dat de Natuurbeschermingswet 1998 een zogenaamde 'externe werking' kent. Dit houdt in, dat ook projecten buiten beschermde gebieden vergunningsplichtig kunnen zijn, wanneer zij een negatief effect hebben op het beschermde gebied.

Het plangebied bevindt zich niet binnen of aangrenzend aan een Natura2000-gebied (zie afbeelding 3). De meest nabij gelegen Natura2000-gebieden zijn Deurnsche Peel en Mariapeel, dat op 7,5 kilometer afstand gelegen is en Maasduinen, dat zich op 8,8 kilometer afstand van het plangebied bevindt. Gezien de onderlinge afstand en de kleinschaligheid van de ingreep, waarbij externe effecten niet verwacht worden, bestaat er geen enkele relatie tussen het plangebied en de meest nabij gelegen Natura2000-gebieden.

Afbeelding 3: Ligging van het plangebied (rode cirkel) ten opzichte van de meest nabij gelegen Natura2000-gebieden (bron: Provincie Limburg).

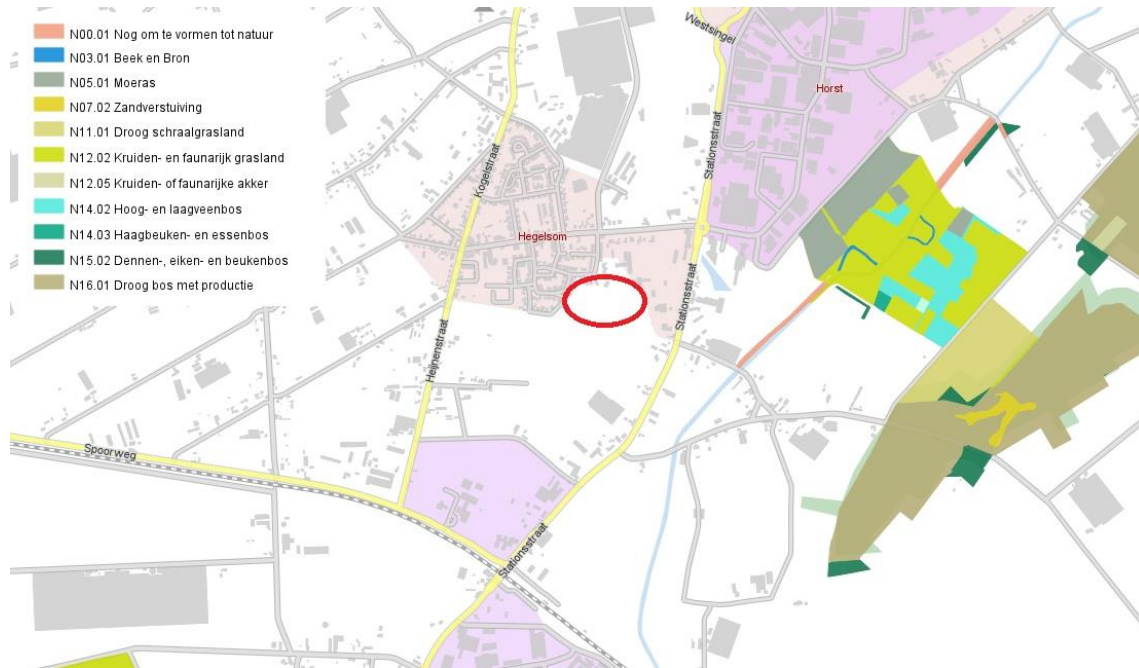
4.2 Ecologische hoofdstructuur

Net als voor de Natura2000-gebieden is het ruimtelijk beleid voor de EHS erop gericht de wezenlijke kenmerken van de gebieden te ontwikkelen, herstellen en behouden. Derhalve is voor de EHS het 'nee, tenzij'-regime ingevoerd. Volgens dit regime dient allereerst vastgesteld te worden of de geplande ingreep significant negatieve effecten heeft op de in het EHS-gebied aanwezige wezenlijke kenmerken en waarden. Wanneer dit zo is, geldt in principe dat de ingreep geen doorgang kan vinden.

Uitzondering geldt alleen voor ingrepen waarbij sprake is van groot openbaar belang en waarbij geen alternatieven voor de plannen beschikbaar zijn.

Het meest nabij gelegen EHS-gebied bevindt zich op circa 400 meter ten oosten van het plangebied (zie afbeelding 4). Er bestaat geen enkele relatie tussen het plangebied, de voorgenomen ingreep en de EHS.

Afbeelding 4: Ligging van het plangebied (rode cirkel) ten opzichte van de EHS (bron: Provincie Limburg).

5 Effecten voorgenomen ingreep

Uit hoofdstuk 3 is gebleken, dat in en nabij het plangebied verschillende beschermde planten- en diersoorten voorkomen, dan wel worden verwacht. Daarnaast is het plangebied niet gelegen binnen of nabij beschermde gebieden. Globaal wordt in deze paragraaf beschouwd welke effecten mogelijk kunnen optreden op beschermde soorten en gebieden wanneer realisatie van de voorgenomen plannen plaatsvindt.

5.1 Effecten op beschermde soorten

Uit het bronnenonderzoek en het veldbezoek is gebleken, dat het plangebied slechts geschikt is als leefgebied voor enkele algemeen beschermde zoogdieren en amfibieën. In potentie biedt het plangebied daarnaast broedbiotoop aan vogels. Overige beschermde soorten worden, gezien de aanwezige biotopen, niet verwacht.

5.1.1 Algemeen beschermde diersoorten

Het plangebied vormt geschikt leefgebied voor diverse kleine, algemeen voorkomende zoogdiersoorten (tabel 1, AMvB artikel 75) en er kunnen algemeen voorkomende, zwervende amfibieën (tabel 1, AMvB artikel 75) voorkomen binnen het plangebied. Doordat in de omgeving van het plangebied ruim voldoende landhabitat voor deze soorten aanwezig is, treedt op de lokale gunstige staat van instandhouding van deze soorten geen negatief effect op. Tijdens de werkzaamheden dient wel rekening gehouden te worden met de zorgplicht.

5.1.2 Broedvogels

In de huidige situatie zijn binnen het regelmatig gemaaide plangebied geen negatieve effecten op broedvogels te verwachten. Geschikt broedbiotoop ontbreekt. Indien er echter verruiging van het grasland optreedt, is het plangebied geschikt voor vogels die een nest op de bodem maken. In dat geval kunnen broedende vogels verstoord worden en broedsels verloren gaan wanneer de werkzaamheden tijdens het broedseizoen uitgevoerd worden.

5.2 Effecten op beschermde gebieden

Het plangebied bevindt zich niet binnen of nabij de EHS of Natura2000-gebieden. Negatieve effecten op deze beschermde natuurgebieden worden derhalve niet verwacht.

6 Conclusies en aanbevelingen

Uit het voorgaande hoofdstuk blijkt, dat de voorgenomen plannen kunnen leiden tot negatieve effecten op beschermde soorten, maar niet op beschermde gebieden.

6.1 Beschermde soorten

6.1.1 Algemeen beschermde diersoorten

Het plangebied is geschikt als leefgebied voor enkele algemeen voorkomende zoogdiersoorten en amfibieën. De werkzaamheden leiden tot het verloren gaan van een klein deel van het leefgebied van deze soorten. Doordat in de omgeving van het plangebied echter ruim voldoende alternatief leefgebied aanwezig is, worden negatieve effecten op de lokaal gunstige staat van instandhouding niet verwacht. De uitvoeringsfase van de werkzaamheden heeft mogelijk wel een negatief effect op ter plaatse voorkomende soorten. Individuen van de soort worden mogelijk verwond of gedood (overtreding artikel 9 Flora- en faunawet).

Indien er tijdens de werkzaamheden dieren aangetroffen worden, dient er derhalve sprake te zijn van zorgvuldig handelen. Dit houdt in dat aangetroffen individuen verjaagd dienen te worden of gevangen en vrijgelaten dienen te worden in het aanliggend gebied, buiten invloed van de werkzaamheden.

6.1.2 Broedvogels

Wanneer verruiging van het grasland plaatsvindt, wordt het geschikt als broedbiotoop voor vogels. In dat geval kunnen negatieve effecten optreden op broedvogels, zoals het doden of verwonden van kuikens (overtreding artikel 9 Flora- en faunawet), het verontrusten van broedende vogels (overtreding artikel 10 Flora- en faunawet), het vernielen van nesten (overtreding artikel 11 Flora- en faunawet) of het vernielen van eieren (overtreding artikel 12 Flora- en faunawet). Vogels zijn opgenomen in tabel 3 van de Flora- en faunawet.

Vaste verblijfplaatsen van vogels zijn streng beschermd en mogen niet worden verstoord of vernietigd ten behoeve van ruimtelijke ontwikkelingen. Hiervoor is geen ontheffing van de Flora- en faunawet mogelijk. Om te voorkomen dat negatieve effecten op broedvogels optreden, dient het grasland binnen het plangebied kort gehouden te worden. Op deze manier blijft het plangebied ongeschikt voor broedvogels, waardoor niet verwacht wordt dat deze zich zullen vestigen binnen het plangebied. Indien toch verruiging optreedt binnen het plangebied, betekent dit dat de geplande werkzaamheden uitgevoerd moeten worden buiten het broedseizoen. In gebruik zijnde nesten worden namelijk beschouwd als vaste verblijfplaatsen. Het broedseizoen duurt globaal van half maart tot half juli, afhankelijk van de weersomstandigheden en de betreffende vogelsoort.

6.2 Beschermde gebieden

Zoals aangegeven in paragraaf 5.2 worden negatieve effecten op beschermde gebieden niet verwacht.

7 Literatuurlijst

Boeken

- Blamey, M. en C. Grey-Wilson, 1990. De geïllustreerde flora. Tirion Natuur, Baarn.
- Chinery, M., 2004. Nieuwe insecten gids. Tirion Natuur, Baarn.
- Meijden, R. van der, 2005. Heukels' Flora. Wolters-Noordhoff, Groningen/Houten.
- Montag, K., 2003. Compact natuurgids Paddenstoelen. Fontaine Uitgevers BV, Abcoude.
- Svensson, L., 2010. ANWB vogelgids van Europa. ANWB Media/Tirion Natuur, Baarn.
- Twisk, P. en A. van Diepenbeek, 2010. Veldgids Europese zoogdieren. Stichting Uitgeverij KNNV, Zeist.
- Wynhoff, I., C. van Swaay en J. van der Made, 2001. Veldgids Dagvlinders. Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht.

Websites

- www.rijksoverheid.nl
- www.synbiosys.alterra.nl
- www.telmee.nl